

Ringstedkoret

- god samklang betyder alt

Af Frode Hansen

Det var en tirsdag aften i oktober 1955, jeg første gang mødte op i Ringstedkoret; nej, ikke Ringstedkoret, for dengang hed det Ringsted Kor- og musikforening. Jeg ved helt bestemt, at det var en tirsdag aften, jeg trådte ind i Valdemarskolens festsal, hvor koret dengang holdt til. Tirsdag aften er nemlig korets øve aften, det er der aldrig blevet ændret ved.

Jeg kom den tirsdag aften for at søge optagelse i koret, hvilket lykkedes efter en optagelsesprøve, som blev

aflagt for korets dirigent, som den gang var *Olaf Bjørnholt-Schou*. Han havde lige afløst *Sv. G. Asmussen*, med hvem koret havde taget afsked ved en fest og efter en vellykket koncertrejse til Østrig. Østrigsturen var korets fjerde udlandsrejse. Forinden havde koret været i Sønderjylland (den første rejse) i 1947. Derefter blev det Finland i 1951. Til den rejse indstuderede man en sang på finsk: *Mä oksalla ylimmäällä*. Denne sang blev i nogle år fremover nærmest en slags kendingsmelodi for koret.

25 års jubilæumskoncert
i 1968 på Casino i
Ringsted. Foto: Privateje

Korrejser gennem tiderne

I de følgende år foretog koret rejser til bl.a. Sverige, Tyskland, Ungarn, Wales og Norge. Ringstedkoret har to gange været i USA, i Midtvesten, i Iowa, hvor man var med til at fejre den lille by Ringsteds (ca. 550 indbyggere) hhv. 75 års og 100 års jubilæum. I 2008 og 2011 gik turen til stort korstævne i Sydtyrol, Norditalien.

Korrejserne har selvfølgelig altid budt på mange oplevelser, nogle af dem hører til i den lidt mere morsomme afdeling i hvert fald, når man ser dem i erindringens klare lys. En af den slags oplevelser fik vi i en lille Norditaliensk by, hvor vi havde haft koncert om aftenen. Da vi kom ud af koncertbygningen, var det ikke alene mørkt, der brød også et veritabelt uvejr løs. Det regnede og haglede. På vej hen til bussen, som skulle befordre os til vores hotel, overså en af korets sopranner, på grund af mørket, et stort hul i vejen, som var regnet fuld af vand, og som hun trådte ned i. Det kunne være gået helt galt, men heldigvis slap den pågældende med småknups og våde fødder.

Der er selvfølgelig andre kor end Ringstedkoret, der af og til rejser. Vi har også haft besøg udefra. Således var der i 1957 besøg af det berømte svenske mandskor, *Orphei Drängar*, der havde den berømte Eric Ericsson som dirigent. De gav en fremragende koncert i teatersalen i det nu hedenangne hotel *Casino*. Efter koncerten var Ringstedkoret vært ved en festlig sammenkomst i *Skjoldsalen*.

Repertoire gennem tiden

Korets repertoire spænder i dag vidt. Det har det for så vidt altid gjort, men ikke så vidt som i dag. Da undertegnede kom ind i koret, var det danske

RINGS

Kor- og Musikforeningen fejrer jubilæet med den hidtil største koncert

Foreningens kor opfører på søndag Haydns oratorium „Årstiderne“ med bl. a. sopranner Odd Woldstad i hovedrollerne

Manne Zor og Musikforeningens kor af 25 personer vil i løbet af 1968 fejre deres 25-års jubilæum. Det er et stort og vigtigt øjeblik for alle, der har været med til at bygge koret op fra bunden. Det er også et øjeblik, der giver mulighed for at opføre nogle af de mest imponerende værker af Haydn, nemlig oratoriet „Årstiderne“ af Joseph Haydn. Dette oratorium er et af de mest imponerende værker af Haydn, og det er derfor et stort øjeblik for koret at opføre det. Det er derfor et stort øjeblik for koret at opføre det. Det er derfor et stort øjeblik for koret at opføre det.

Avisomtale april 1968 i forbindelse med 25-års jubilæum. Foto: Privateje

sange og kirkemusik, der overordnet tegnede repertoire. Og repertoire bestod stort set af a capellaværker, dvs. kormusik uden musikledsagelse. Men fra august 1964, hvor vi fik *Peter Weis* som dirigent, blev der mulighed for at arbejde med større værker for kor, soli og orkester. Det lod sig bl.a. gøre, fordi Peter Weis også var dirigent for et udmærket amatørorkester, som hed *Musica Viva*, og som var hjemmehørende i Gentofte. Det lå derfor næsten lige til højrebened med et samarbejde mellem de to ensembler. Samarbejdet med *Musica Viva* resulterede bl.a. i opførelse af Händels *Messias* og Vivaldis *Gloria*. Og ved korets 25 års jubilæumskoncert i 1968, opførte vi Joseph Haydns *Årstiderne* med Bessie Gulstad, Sven Sjølv og Odd Woldstad som solister.

Forside af program til Ringstedkorets julekoncert i 1971. Foto: Privateje

Korets stiftere

Til næste år har koret eksisteret i 75 år. Det siger næsten sig selv, at på så mange år har koret skiftet dirigent nogle gange siden 1943. Af gode grunde har jeg ikke sunget under alle diri-

genterne. Dels var koret næsten 13 år, da jeg kom med, dels har jeg i perioder været ude af koret. Jeg har derfor ikke sunget i Ringstedkoret under korets stiftelses ledelse, den dengang unge hjælpepræst, *Poul Pedersen*, som var kommet til Ringsted i 1941 og organist, *Urde Vimtrup*. Alligevel fik jeg i anden sammenhæng Urde Vimtrup som korleder, da jeg som dreng blev optaget i Sct. Bendts kirkes kor. Urde Vimtrup var en ildsjæl og en idealist. Poul Pedersen fik jeg også en del at gøre med - ikke som dirigent, men som sanger. Han var en glimrende bas.

Efter nogle års fravær fra byen, hvor han virkede i Bagsværd og Gladsaxe, vendte han i 1962 tilbage til Midtsjælland til sit sidste embede som sognepræst i Jystrup-Valsølille. Samtidig genoptog han forbindelsen til sit gamle kor, nu som menigt medlem.

Intet kor uden en dirigent

Relativt hurtigt fandt man ud af, at det var mest praktisk med én dirigent. Den første egentlige ansatte dirigent var organist og lektor i Sorø,

Ringstedkoret, med Peter Weis i spidsen, kvitterer for modtagelsen i Ringsted Iowa 1974. Foto: Privateje

Ringstedkoret deltager i den store parade i Ringsted Iowa den 13. august 1999. Det er korets folkedansere, der anes i forgrunden.
Foto: Privateje

Henrik Schiøtz (bror til sangeren Aksel Schiøtz). Henrik Schiøtz har jeg ikke oplevet som dirigent, men et par gange som sanger. Schiøtz forlod på et tidspunkt Midtsjælland og dermed koret.

Så skulle man igen skifte dirigent. Valget faldt på den meget anerkendte dirigent, Sv. G. Asmussen.

Sv. G. Asmussen har jeg imidlertid aldrig truffet; han var dirigent indtil efteråret 1955, hvor han blev afløst af Olaf Bjørnholt-Schou, som af nogle bl.a. vil blive husket som dirigenten med det store ego. Men han var en glimrende korleder. Han var selv sanger, havde sunget i radiokoret og enkelte gange også dirigeret det. En god klang var noget, han tilstræbte meget. På det punkt nåede han langt med koret. Det var med Bjørnholt-Schou, koret bl.a. stiftede bekendtskab med Carl Nielsens 3 motetter, hvoraf vi sang de to: *Dominus regit me* og *Benedictus Dominus*. Ellers var hans force den romantiske musik, hvor han bl.a. rigtigt dyrkede legatosangen. Et eksempel på den virkelig slidstærke, romantiske kormusik, er Lange-Müllers tre *Madonnasange*. De var på repertoiret dengang - de er det stadig.

I 1959 meddelte Bjørnholt-Schou, at han ville stoppe som dirigent i Ringstedkoret. Han ville prøve lykken som sanger i Tyskland.

Den næste dirigent blev ingen ringere end den ungarske dirigent, *Thomas Vétø*. Han var blandt de mange, der var flygtet fra Ungarn i 1956. Men samtidig med, at Thomas Vétø skulle passe Ringstedkoret, fik han også store opgaver i det Københavnske musikliv, bl.a. på det Kgl. Teater. Det betød desværre for koret, at vores dirigent ofte måtte melde afbud til tirsdagsprøverne. Situationen blev efterhånden uholdbar for både kor og dirigent - også på grund af sprogproblemer. Vore veje måtte skilles.

Held i uheld

Så stod koret igen uden dirigent. Imidlertid var det kommet til korets kendskab, at vores tidligere dirigent, Olaf Bjørnholt-Schou, var vendt tilbage til Danmark. Han havde ikke haft heldet med sig i Tyskland. Koret henvendte sig til ham. Og det var så heldigt, at Bjørnholt-Schou både kunne og meget gerne ville lede koret igen. Det forekommer vist sjældent,

at et kor har den samme dirigent i to omgange. Ikke desto mindre genoptog vi samarbejdet med Bjørnholt-Schou i 1960. Der er ellers et gammelt mundheld, der siger, at man aldrig skal vende tilbage til et sted, hvor man har haft gode dage. I dette tilfælde blev det undtagelsen, der bekræfter reglen.

I 1964 måtte vi imidlertid endegyldigt sige farvel til Bjørnholt-Schou. Han havde fået stilling som adjunkt på Herning Seminarium. Så skulle bestyrelsen igen til at se sig om efter en dirigent. Bestyrelsens opmærksomhed blev henledt på en ung pianist og repetitør for Radiokoret, *Peter Weis*. Peter Weis var en stor kender af *Carl Nielsen* og hans musik. Koret fik kontakt med ham på et tidspunkt, hvor han rejste i USA for at gøre *Carl Nielsen* kendt derovre. Det var på den tur, han også traf den store dirigent og komponist, *Leonard Bernstein*. Var det ved den lejlighed, at Bernstein fik interesse for den store danske komponist? I hvert fald indspillede Bernstein kort tid herefter *Cals Niensens* symfoni nr. 3, *Espansiva* og symfoni nr. 4, *Det uudslukkelige* med *New York Filharmonikerne*.

Kontakten til Peter Weis resul-

terede i, at han blev ansat som dirigent, da han kom hjem fra USA i eftersommeren 1964. Peter Weis var en ganske anden type dirigent end sin forgænger. Han var ikke de store armbevægelses mand. Han var et beskedent, og i ordets bedste forstand et fint og gennemdannet menneske. Men bag det beskedne ydre var altså en pianist i verdensklasse og, skulle det vise sig, en fremragende dirigent. Det var med Peter Weis, koret første gang opførte Haydns *Skabelsen*. Det skete for øvrigt i samarbejde med et tysk kor. Det blev til to koncerter bl.a. i Tyskland i oktober 1975 under ledelse af det tyske kors dirigent, *Claus Ulrich Heincke*. Hans hustru, *Heidrun*, var sopransolist. De øvrige solister var af international sammensætning. Tenoren, en ganske ung amerikaner, sang til daglig på operaen i Hannover; bassen var japaner, han var hentet fra operaen i Berlin, en fantastisk sanger, som i syngemåde mindede meget om *Dietrich Fischer-Dieskau*. *Skabelsen* blev gentaget i Danmark i foråret 1976 i Ringsted på Hotel Casino - vi kunne ikke være i Sct. Bendts kirke, fordi kalkmalerierne i korsbuen var under restaure-

Ringstedkoret i folke-
dragter i Iowa, USA
1999. Foto: Privateje

Ringstedkoret ved uden-
dørs koncert i Sydtyrol,
Norditalien 2008.
Foto: Privateje

ring. Holmens kirke i København var rammen om 2. opførelse i Danmark. Begge koncerter blev dirigeret af Peter Weis. Solisterne var, foruden Heidrun Heincke, sangere hentet fra Radiokoret. Vi fik endnu godt fem år - i alt 17 ½ år - med Peter Weis, inden han i marts 1982 desværre afgik ved døden efter få måneders sygdom. Han blev 50 år.

Vi kan ikke omtale tiden med Peter Weis uden samtidig at nævne komponist og radiokordirigent, Sv. S. Schultz. Ham fik koret oplevelsen af som dirigent, kun i tre uger

ganske vist. Historien bag er som følger: Peter Weis skulle på koncertturne til Færøerne med Radiokoret og Radiosymfoniorkesteret. Schultz skulle ikke med, formentlig fordi han ikke var Radiokorets chefdirigent. Han og Peter Weis' havde derfor indgået en aftale om, at han passede Ringstedkoret i Weis' fravær. Det skulle vise sig, at der var en god kemi mellem Schultz og Ringstedkoret. Et udtryk herfor er, at Schultz tilpassede sit værk, *Syvsoverne*, med tekst af Johs. V. Jensen til Ringstedkoret. Derefter var det vel næsten en selv-

Det koncertsted i Nord-
italien, hvor koret blev
overrasket af veritabelt
uwejr 2008.
Foto: Privateje

Korkonkurrence i Llangollen International Musical Eisteddfod i Wales 2002, som Ringstedkoret og Hundige koret deltog i under navnet "Zealand Concert Choir". Foto: Privateje

følge, at Sv. S. Schultz blev udnævnt til æresmedlem af Ringstedkoret i forbindelse med korets 40 års jubilæum i 1983.

Nye vinde blæste

Det blev *Henrik Metz*, der tog over efter Peter Weis. Henrik Metz havde også efterfulgt Peter Weis som repetitør for Radiokoret. Han var ligeledes en fremragende pianist og glimrende korleder. Med Henrik Metz blæste der lidt nye vinde over koret, i hvert fald hvad angår repertoirevalget. Metz anerkendte f.eks. ikke det synspunkt, at populærmusik per definition var mindre fint end den såkaldte seriøse musik. Nej, han skelnede mellem god og dårlig musik, uanset genre. Med Henrik Metz kom der bl.a. Ewert Taube viser på repertoiret - endda i Metz's egne arrangementer.

Selv fik jeg ca. 1½ år med Henrik Metz, i det jeg i 1984 rejste fra Midsjælland og dermed også forlod koret for at tiltræde en stilling som sognepræst i Rørby-Vørslev pastorat ved Kalundborg.

Den rette samklang

Senere i 1984 skulle Ringstedkoret imidlertid igen have ny dirigent. Den rette samklang mellem dirigent og kor kunne, så vidt jeg har erfaret, ikke etableres. Kor og dirigent enedes om at gå hver til sit. Det ændrer dog intet ved, at jeg dengang anså og stadig anser Henrik Metz som en stor kapacitet på sit felt.

Det blev nu en meget entusiastisk ung mand, *Max Sydendal*, som havde læst musikvidenskab, og som underviste i musik på Sorø Akademi, der blev dirigent efter Henrik Metz. Max Sydendal tiltrådte i 1984, hvor jeg som nævnt var rejst fra byen. Alligevel kom jeg til at opleve Max Sydendal som dirigent i anden sammenhæng. Foruden at være dirigent for Ringstedkoret var han også dirigent for Vestsjællands Symfoniorkester, hvor jeg spillede violin. Orkestret fik - selvfølgelig, fristes man til at sige - samarbejde med Ringstedkoret. Sammen opførte vi bl.a. Haydns *Skabelsen*.

Koret havde nogle gode år med

Max Sydendal, inden han stoppede i 1997 for at studere latin i Frankrig som led i sin uddannelse.

Så manglede man igen en dirigent. Max Sydendals afløser ved jeg af gode grunde intet om. Jeg har aldrig mødt vedkommende.

I 1998 kom jeg med i koret igen med henblik på deltagelse i USA-tur nr. 2 i 1999. På det tidspunkt var Sv. Verner Olsen blevet dirigent. Han var samtidig organist i Nykøbing Falster. Han var dygtig, men mange, tror jeg, følte, at han gik lidt for hurtigt frem med indstuderingen af nye ting. En hurtig gennemgang af de enkelte stemmer, og så forventede han, at vi kunne tingene efter fire fem gennemsyngninger. Sv. Verner Olsen forlod os i 2000. Den lange afstand fra Nykøbing Falster til Ringsted, kombineret med hans andre gøremål, gjorde, at han i længden ikke kunne få tingene til at hænge sammen. Så var der igen plads til en ny dirigent. Valget faldt på den dengang 23-årige Anne Marie Christensen - senere gift Granau. Anne Marie Christensen var musikstuderende, og sin unge

alder til trods fremtrådte hun fra starten med en naturlig myndighed. Hun vidste, hvad hun ville, og hun havde godt greb om tingene. Anne Marie Christensen viste sit format, ikke mindst i hendes fortolkning af Bach. Det fornemmedes tydeligt, da vi opførte to Bach-kantater. Hun fik Bach til at svinge på en helt ny måde. Anne Marie Christensen skulle imidlertid videre med sin uddannelse, hvorfor hun stoppede som dirigent for koret i 2003.

Og nu følger der et interessant intermezzo i korets historie. Vi fik ansat en ny dirigent, en ung dansk mand med japanske rødder. Han var just ved at afslutte et job på Malmø stadsteater. Han besøgte os til en prøvæaften. Men han nåede aldrig at tiltræde som dirigent. Inden han skulle begynde i Ringstedkoret, var han rejst videre for at tiltræde en stilling som dirigent for EU's ungdomsensemble.

Samtidig med, at vi nu igen manglede en dirigent, kom vi i forbindelse med en dirigent, der lige stod og manglede kor til en opførelse af Händels *Messias*. Hans navn er Niels

Juni 2014. Anlægspavillonen, Ringsted, Ringstedkorets sommerkoncert. Foto: Privateje

Officielt foto af Ringstedkoret i 2013. Billedet er taget i Klostermarkskirken, der var korets faste mødested hver tirsdag aften i 15 år (fra 2002). Foto: Privateje

Borksand. Han var pensioneret fra Det kgl. Teater, hvor han havde sunget i operakoret og ind imellem også virket som skuespiller. Nu var han ved at uddanne sig som dirigent og ville prøve kræfter med Händels *Messias* med henblik på opførelse i december 2003.

Fast grund under fødderne

I foråret 2004 fik koret, hvad angår dirigent, atter fast grund under fødderne. Vores nye dirigent blev *Bjørn Monberg*, leder af Odsherreds musikskole. Han har studeret blokfløjte hos Leif Ramløv Svendsen og har bifagseksamen i musik fra AUC, tillige har han musikledereksamen fra Nordjysk musikkonservatorium. Bjørn Monbergs tiltræden betød, at koret kom ind i en stabil periode. Bjørn Monberg er en dygtig dirigent og korleder. Hans faglige kvalifikationer kan ikke drages i tvivl. Og han

arbejder også med pædagogikken som redskab, hvilket er særdeles nyttigt, når man skal arbejde med ensembler i almindelighed og amatører i særdeleshed. Det er bestemt også et plus, hvis dirigenten har sans for humor. Og det har Bjørn Monberg. Jeg vil tillade mig at bringe et eksempel. Bjørn kan pludselig under prøven slå af og sige noget i retning af: *Undskyld, at jeg dirigerer i et andet tempo, end I synger.* Den sidder, hver gang. Ingen kan være i tvivl om, hvordan den skal forstås.

Bjørn Monberg er vores dirigent på 14. år. Han har virkelig slidt og slæbt med os fra første dag. Han er i den grad grundigheden selv og arbejder ned i mindste detalje, og resultaterne er - sagt i al beskedenhed - heller ikke udeblevet. Synger vi på et fremmed sprog, sætter han sig grundigt ind i teksten, i betydning og udtale. Det er ikke mindst Bjørn Monbergs fortjeneste, at Ringstedkoret kan gå ind i

jubilæumsåret med forvisningen om at være et kor af en høj standard. Det er for øvrigt også i hans tid, at repertoiret er blevet udvidet med musicalgenren.

Fremtiden

Men der er jo også andre end dirigenterne, hvis indsats har været af afgørende betydning for koret. Jeg tænker selvfølgelig på de skiftende bestyrelser, som - ført an af formændene - har ydet en kæmpe indsats. Man fornemmer, at Ringstedkoret har været og er en hjertesag for hver og een. Når man tænker på, at koret nærmer sig de 75 år, så er det bemærkelsesværdigt få formænd, der har været. Ca. 10 i alt. Det vidner om en vis stabilitet. Formændene har hver i sær sat deres præg på koret gennem tiden.

Kor og dirigent arbejder altid med henblik på at give koncerter. Heldigvis, må man sige, at der altid er en koncert, der forestår et eller andet sted. En koncert, der i koret står en særlig glans om, er de en gang årligt tilbagevendende julekoncerter i Sct. Bendts kirke, 4. søndag i advent, hvis juleaften ikke faldt på denne søndag. De år måtte man selvfølgelig flytte koncerten til 3. søndag i advent. Desværre har det, siden 1993, ikke været muligt at have denne koncert i vores gamle kirke. Det er trist. Men livet går videre - også for Ringstedkoret. Og koret er godt syngende. Det lover godt for fremtiden. Det er i grunden et mærkeligt begreb, dette ord *fremtiden*: Hvor er den, hvornår kommer vi til fremtiden, har du nogen sinde mødt et menneske, der har været i fremtiden? Alligevel vil jeg sende mine bedste ønsker, det bedste håb efter Ringstedkoret, at det endnu må have mange gode år foran sig. At der sta-

Juni 2017: Cathedral Sedlec i Kutna Hora, Ringsteds venskabsby i Tjekkiet. Ved Ringstedkorets besøg sætter Bjørn Monberg sig ved orglet og slår tonen an til Niels W. Gades Benedictus. Foto: Privateje

dig er nogle, som vil synge med og mange, der gerne vil komme og høre på. Så må tiden vise, om koret også kommer til at runde 150 år.

Der kan læses mere om Ringstedkoret på www.ringstedkoret.dk